

VÝUKA KRIZOVÉ INTERVENCE V OŠETŘOVATELSKÉ PRAXI

Mgr. Lenka Kroupová

Západočeská univerzita v Plzni, Katedra ošetrovatelství a porodní asistence

---

Souhrn

Studenti oboru Všeobecné ošetrovatelství budou vedeni k identifikaci krizové situace, budou se orientovat v problematice krizové intervence, v příčinách, typologii i fázích. Budou seznámeni s první pomocí krizového pracovníka, práci s traumatem i posttraumatickou stresovou poruchou. Studenti budou prakticky procvičovat komunikační dovednosti krizové intervence při řešení problémů spojených s ošetrovatelskou praxí, jako např. úmrtí pacienta, handicap, domácí násilí, sebevražedné jednání apod. V neposlední řadě budou seznámeni se zdroji podpory a sebepodpory.

Klíčová slova

Krize, krizová intervence, ošetrovatelství, stres, komunikační dovednosti.

Úvod

Všeobecná sestra se dostává v rámci své praxe do situací, které jsou náročnými životními situacemi u pacientů. Ti prožívají stres, úzkost, pocity strachu a potřebují nejen medikamentózní léčbu a ošetrovatelskou péči, ale též psychosociální podporu. Nejčastěji komunikují a nejbližší mají právě k všeobecné sestře, proto byl vytvořen nový předmět Krizová intervence

v ošetřovatelství v rámci projektu PRVA-23-031 Programu na podporu rozvoje vzdělávacích aktivit v roce 2023. Předměty Krizová intervence v ošetřovatelství pro obor Všeobecná sestra denní forma studia a Všeobecná sestra kombinovaná forma studia bakalářského studijního programu, které byly schváleny akreditační komisí ZČU a příprava vyučující byla prohloubena studiem v Certifikovaném kurzu v Národním centru ošetřovatelství a nelékařských zdravotnických oborů v Brně s názvem Peer program péče a podpory zdravotnickým pracovníkům - strategie zvládnání náročných profesních situací v rozsahu 80 hodin a získání Certifikátu zvláštní odborné způsobilosti (akreditace MZDR 23326/2020-5/ONP, certifikát č. 2374/2023) a studiem odborné literatury předních odborníků v oboru Krizové intervence v ČR. Nabyté znalosti a dovednosti byly využity při přípravě na nově vytvořený předmět a aplikovány na problematiku ošetřovatelské praxe.

Přínos projektu bude v nácviu komunikačních dovedností v náročných situacích vyskytujících se v ošetřovatelské praxi.

Nácvik komunikačních dovedností bude analyzován, čímž dojde ke konkrétnímu uvědomění si studentů náročných pasáží v rozhovoru a následnému zefektivnění komunikačního procesu.

Zvýšením komunikačních dovedností bude předcházeno napětí mezi zdravotníky a pacienty, vyhrocené situace budou efektivněji řešeny s přínosem pro pacienty i zdravotnický personál a dojde k psychosociální podpoře pacientů a tím ke zvýšení kvality poskytování ošetřovatelského procesu.

Cíl

Cílem projektu je aplikace efektivních komunikačních dovedností Krizové intervence na poskytování ošetrovatelského procesu Všeobecnými sestrami denní i kombinované formy studia bakalářského studijního programu. Zefektivnění komunikačních dovedností bude přínosem ve vyhocených situacích pro pacienty i zdravotníky a bude se podílet na kvalitě ošetrovatelského procesu. Pro studenty bude znamenat rozvoj sociálních dovedností a osobnostního růstu.

Dalším dílčím cílem je příprava prezentací pro předmět Krizová intervence v ošetrovatelství pro obor Všeobecná sestra kombinovaná forma studia bakalářského studijního programu. Prezentace budou zaměřeny na teoretické znalosti, odborné pojmy, efektivní postupy a komunikační dovednosti pro řešení krizových situací. Studenti se seznámí s typy krizových situací vyskytujících se v ošetrovatelské praxi.

Vlastní text

Příprava na výuku a výuka Krizové intervence byla aplikována na problematiku ošetrovatelské praxe v předmětu KRIZOVÁ INTERVENCE V OŠETŘOVATELSTVÍ. Při výuce byly využity Power pointové prezentace i výukové kazuistiky a studenti se učili teoretické znalosti a praktické dovednosti pro navázání rozhovoru ve specifické situaci, průběh rozhovoru v jeho jednotlivých fázích, práci se stresem a copingovými strategiemi a další postupy u různých typů osobností. Rozhovory byly názorně předvedeny a modelové situace byly analyzovány a konkrétně byly trénovány specifické komunikační dovednosti. Studující byli seznámeni s

jednotlivými typy krizových situací v ošetrovateľskej praxi a spôsobom jejich riešení. K zápočtu si každý študent pripravil v Power pointové prezentácii průbeh konkrétneho rozhovoru v jednotlivých fázich krízovej intervencie na zvolené téma z jejich ošetrovateľskej praxe. Rozhovor predvedli v modelovej situácii se študujúcej kolegyni a obhájili si špecifické komunikačné dovednosti. Témy, ktoré si študenti zvolili - vážne ochorenie, náročný operačný výkon, úmrtie, sebevražedná situácia, profesijné pochybenie a napadenie zdravotníka, vážny úraz s postihnutím IQ apod. Analýza rozhovorů a nácvik komunikačných dovedností probíhal ve skupině i individuálně.

Závěr

V ZS akademického roku 2023 byla zúročena příprava na výuku Krízové intervence a předmět Krízová intervence v ošetrovateľstvi absolvovalo 66 študentů oboru Všeobecná sestra denní formy studia i Všeobecná sestra kombinovaná forma studia.

Výuka byla vedena interaktivně s praktickým nácvikem rozhovorů, jejich analýzou a ukázkovým předvedením konkrétních komunikačných dovedností. K udělení zápočtu si študenti pripravili popis konkrétneho rozhovoru na vybrané téma z ošetrovateľskej praxe, jeho aplikaci a obhájenie v rámci modelovej situácie, kde uplatnili špecifické postupy a efektívne komunikačné dovednosti pri krízovej situácii.

Bylo pripraveno 20 prezentácií s teoretickými východiskami, efektívnymi komunikačnými postupmi a dovednosťami a odbornými témami častými ve zdravotníckej praxi, ktoré mali študenti k dispozíci. Prezentácie byly po výuce převedeny do PDF formy a umístěny na MOODLE pro předmět KOS/KIO

denní formy studia i předmět KOS/KIOK kombinované formy studia. Dále byly připraveny a při výuce využívány ukázkové kazuistiky, které jsou též umístěny v PDF na MOODLE.

Kazuistiky získané od studentů z odborné praxe studentů jsou připraveny k využití při výuce. Cíle projektu byly splněny. Předmět byl kladně hodnocen v rámci rozvoje sociálních dovedností jednotlivých studentů i zkvalitnění ošetřovatelského procesu a někteří studenti si vybrali problematiku Krizové intervence i pro zpracování své bakalářské práce v následujícím akademickém roce.

Literatura

ŠPATENKOVÁ, Naděžda. *Krise a krizová intervence*. Praha: Grada, 2017.

ISBN 978-80-271-9950-1.

BAŠTECKÁ, Bohumila; MACH, Jan. *Klinická psychologie*. Praha, 2015. ISBN

978-80-262-0617-0

CIMRMANNOVÁ, Tereza. *Krise a význam pomáhajícího prvního kontaktu: aplikace v kontextu rodinného násilí*. Praha: Karolinum, 2013. ISBN 978-80-246-2205-7.

VODÁČKOVÁ, Daniela. *Krizová intervence*. Praha: Portál, 2012. ISBN 978-

80-262-0212-7

BAŠTECKÁ, Bohumila. *Psychosociální krizová spolupráce*. Praha: Grada, 2013. ISBN 978-80-247-4195-6.

Kontakt

lenkroup@kos.zcu.cz